

VI. NÁZVY MÍST

Nejfrekventovanější přípony: **-na**, **-árna** (uzavřený prostor: **prádelna**, **sušárna**), **-nice** (*stanice*); **-iště**; **-ník** (**bludiště**, **holubník**), **-ln** (*málo produktivní, názvy odvozené od jmen zvířat: kravín*) **-inec** (**blázinec**) Slova označující názvy míst jsou odvozená od jmen nebo od sloves.

! hlediště (*místo pro diváky*) X hledisko (*názor*)

10. Doplňte do vět přípony označující názvy míst v příslušném pádě:

1. V obraz..... je zajímavá expozice.
2. Jízda..... Pražského hradu slouží pro výstavní účely.
3. Pro tu knihu si musím zajít do knih.....
4. Ocel..... Poldi Kladno je už několik let mimo provoz.
5. Učíš se doma, nebo ve studov.....?
6. Pracuje v práci dlouho do noci, protože doma nemá pracov.....
7. Pracov....., na kterém panuje nepořádek (každý si dělá, co chce, přichází a odchází, kdy chce), říkáme holub....., malým bytům na sídlišti králík.....
8. Vepř žije ve vepř....., včely ve včel....., ovce v ovč....., krávy v krav....
9. Poslanci ve sněm..... odhlasovali nový zákon.
10. Budou oddáni na Staroměstské rad.....
11. Kde nakupuješ mléčné výrobky: v supermarketech, nebo v mlék.....?
12. Na Petříně je krásná rozhled.....
13. Když máš rozbitou pračku, můžeš zajít do prádel.....
14. Nevím, kam dřív skočit. V práci mám bláz..... !
15. Celé divadlo se smálo: jak herci na jev....., tak diváci v hled.....
16. Tom Sawyer neměl rodiče, je to dítě ze sirotč.....
17. Půjdete hlavním nebo zadním schod.....?
18. Sestřičky v nemoc..... najdete na sester.....
19. Kromě sklepů v panelácích najdete také kočárk..... na ukládání kočárků a suš..... na sušení prádla.
20. Víš, že je Litomyšl rod..... Bedřicha Smetany?
21. Děti si hrají na pískov..... na hř.....
22. Vlak má velké zpoždění Na nástup..... ještě nechod! Zavazadla dáme do úschov....., my se posadíme do ček..... nebo si v kav..... dáme něco dobrého k pití.
23. Sejdeme se před velkou posluch.....

VII. NÁZVY ZDROBNĚLÉ – DEMINUTIVA

Odvozují se od podstatných jmen označujících konkrétní předměty, zvířata či osoby.

Přípony: -ek, -eček; -ík, -iček / -ka, -ička / (-ko), -ečko, -ičko : dům → domek, domeček; vůz → vozík, vozíček / ruka → ručka, ručička / zrna → zrnko, zrnečko; slunce, auto, nebe, kolo → (slunko), sluníčko, autíčko, nebičko, kolečko.

dar – dárek, dáreček, list – lístek, lísteček

sud – soudek, soudeček, ucho – ouško, nůž – nožík, slovo – slůvko

plech – plíšek, střecha – stříška, moucha – muška

žák – žáček, zajíc – zajiček, ulice – ulička, sníh - snížek

Expresivní přípony: -ínek (tatínek), -áček (synáček), -unka (dcerunka), -uška (dceruška), -inka (maminka).

11. Tvořte deminutiva:

(V následujících výrazech zdobnělá slova nemají expresivní ráz.)

dům z karet, můj milý/moje milá, lehký jako pero, na punčoše mi utíká oko, jazyk vah, vůz pro nemocného, krabice sirek, stuha ve vlasech, oblíbená píseň a kniha a, pilník na nehty, rameno na šaty, břicho prstu, kolo salámu, mísa na salát, snubní prsten, kopec zmrzliny, kus dortu, hůl (pl.) na čínské jídlo, telefonní bouda, brána na fotbalovém hřišti, buben v uchu, tvrdý ořech, pruh na látce, kostka cukru, zájmový kruh, balík mouky, dětský vlak, slovní hra, pramen vlasů, řemen na hodinky, obruče na brýle, lžice na dort, vidlice na maso, ruka na hodinkách, noha parku, beruška, neboli slunce..... sedmitečné, stan na trhu, perníkové srdce na pouti

VIII. NÁZVY MLÁDAT

Přípony: -e/-ě: havran → havraně, žába → žábě (vzor kuře).

Odvozují se od podstatných jmen mužského nebo ženského rodu označujících zvířata.

E/Ě → Í	U → OU	K, C → Č	O → Ů
medvěd – medvídě	husa – house	pták – ptáče	slon – slůně

12. Uved'te, ke kterým zvířatům patří následující mláďata:

např. jehně – beran a ovce

kolouch –, štěně –, tele –, hříbě
–sele –, kuře –

13. Doplňte názvy mláďat:

kozel, koza a, krocán, **krůta** a, kačer, **kachna** a,
holub, holubice a, **vlk**, vlčice a, lišák, **liška** a, **opice**,
opičák a, lev, **lvice** a, **tygr**, tygřice a

14. Určete, jak vznikla následující slova:

novorozeně, batole, nemluvně, mrně, škrvně, dvojče, trojče, vnouče

Deminutiva těchto výrazů se tvoří pomocí přípony -átko: kuřátko, děťátko, apod.